

U 91/2018 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om Europeiska kommissionens förslag till rådets beslut om Europeiska unionens anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar och till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar (*Europeiska unionens anslutning till Genèveakten*)

Med stöd av 96 § 2 mom. grundlagen sänds ovan nämnda av kommissionens den 27 juli 2018 presenterade förslag och den promemoria som gäller dem till riksdagen.

Helsingfors den 11 oktober 2018

Näringsminister Mika Lintilä

Regeringssekreterare Paula Laine-Nordström

ARBETS- OCH NÄRINGS-
MINISTERIET

PROMEMORIA

EU/2018/1436

EU/2018/1437

21.9.2018

EUROPEISKA KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL RÅDETS BESLUT OM EUROPEISKA UNIONENS ANSLUTNING TILL GENÈVEAKTEN INOM LISSABONÖVERENSKOMMELSEN OM URSPRUNGSBETECKNINGAR OCH GEOGRAFISKA BETECKNINGAR OCH FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM UNIONENS ÅTGÄRDER EFTER ANSLUTNINGEN TILL GENÈVEAKTEN INOM LISSABONÖVERENSKOMMELSEN OM URSPRUNGSBETECKNINGAR OCH GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

1 Förslagets bakgrund och syfte

Lissabonöverenskommelsen av år 1958 om skydd av ursprungsbe-teckningar och deras internationella registrering är ett fördrag som administreras av Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten (WIPO) och som står öppen för parterna i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten. Parterna i överenskommelsen är skyldiga att på sina territorier skydda de andra parternas ursprungsbe-teckningar för produkter som är erkända och skyddade i den egenskapen i ursprungslandet och registrerade hos WIPO:s internationella byrå, om de inte inom ett år efter ansökan om registrering förklarar att de inte kan bevilja skydd.

Sju av unionens medlemsstater är parter i Lissabonöverenskommelsen: Bulgarien (sedan 1975), Tjeckien (sedan 1993), Slovakien (sedan 1993), Frankrike (sedan 1966), Ungern (sedan 1967), Italien (sedan 1968) samt Portugal (sedan 1966). Tre av unionens medlemsstater har undertecknat överenskommelsen men inte ratificerat den (Grekland, Rumänien och Spanien). Unionen är själv inte part, eftersom det i Lissabonöverenskommelsen endast stadgas om medlemskap för stater.

Den 7 maj 2015 antog rådet ett beslut där kommissionen bemyndigades att delta i en diplomatkonferens i Genève den 11–21 maj 2015, som antog Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbe-teckningar och geografiska beteckningar, nedan kallad 'Genèveakten', den 20 maj 2015. Efter EU-domstolens avgörande den 25 oktober 2017 i målet C-389/15 ersattes beslutet av rådets beslut (EU) 2018/416 av den 5 mars 2018 om bemyndigande att inleda förhandlingar om en reviderad Lissabonöverenskommelse om ursprungsbe-teckningar och geografiska beteckningar.

Genèveakten utökar Lissabonsystemets räckvidd från ursprungsbe-teckningar till alla geografiska beteckningar. Den är förenlig med WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter (TRIPS-avtalet) och den relevanta unionslagstiftningen om geografiska beteckningar på jordbruksprodukter, och låter internationella organisationer (som Europeiska unionen) ansluta sig.

Med förslaget till rådets beslut om Europeiska unionens anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbe-teckningar och geografiska beteckningar ber kommissionen rådet om ett bemyndigande, med stöd av vilket Europeiska unionen kan ansluta sig till Genèveakten. Genom att ansluta sig till Genèveakten vill EU att företagarna på landsorten lättare ska kunna skydda sina lokalt värdefulla produkter på global nivå och så utgöra en motvikt till den allmänna globala trenden att konsumtionsvarorna blir lik varandra och att det förekommer ett tryck att sänka priserna på jordbruksprodukter.

Syftet med förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens åtgärder efter att denna anslutit sig till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar är ett se till att det finns en rättslig ram så att unionen faktiskt kan delta i WIPO:s Lissabonunion så snart som unionen blivit part i Genèveakten.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget skulle göra det möjligt för Europeiska unionen att ansluta sig till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen och att ändra den rättsliga ramen för Europeiska unionens geografiska beteckningar på det sätt som Genèveakten förutsätter.

Förslag till rådets beslut om Europeiska unionens anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar

Enligt *artikel 1* i det föreslagna beslutet godkänns Europeiska unionens anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar, nedan 'Genèveakten' på unionens vägnar. Texten i Genèveakten medföljer som bilaga till beslutet.

Enligt *artikel 2* i det föreslagna beslutet utser rådets ordförande den person som ska ha befogenhet att på Europeiska unionens vägnar deponera det anslutningsinstrument som föreskrivs i artikel 28.2 ii) i Genèveakten för att uttrycka Europeiska unionens samtycke till att bli bunden av Genèveakten.

Enligt *artikel 3* i det föreslagna beslutet skulle kommissionen i enlighet med artikel 17.1 i fördraget om Europeiska unionen företräda unionen i den särskilda unionen. Kommissionen ska ge in alla de anmälningar som krävs med stöd av Genèveakten på unionens vägnar. Kommissionen skulle också vara den behöriga myndighet som avses i artikel 3 i Genèveakten med ansvar för administrationen av Genèveakten på unionens territorium och för kommunikationen med Världsorganisationen för den intellektuella äganderättens internationella byrå med stöd av Genèveakten och de gemensamma föreskrifterna inom Lissabonöverenskommelsen och Genèveakten.

Artikel 4 i det föreslagna beslutet gäller anmälningarna som fogas till anslutningsinstrumentet.

Sådana vore sådan förklaring som avses i artikel 29.4 i Genèveakten som anger en förlängning med ett år av den tidsfrist som avses i artikel 15.1 i Genèveakten och av de perioder som avses i artikel 17 i den akten i överensstämmelse med förfarandena i de gemensamma föreskrifterna.

I enlighet med regel 5.3 a i de gemensamma föreskrifterna ska det i en till anslutningsinstrumentet fogad anmälan till generaldirektören för Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten också anges som förutsättning för skydd av en registrerad ursprungsbeteckning eller geografisk beteckning på unionens territorium att ansökan, förutom de obligatoriska uppgifterna enligt regel 5.2 i de gemensamma föreskrifterna, för ursprungsbeteckningar innehåller uppgifter om varans kvalitet eller egenskaper och dess samband med den geografiska miljön i det geografiska produktionsområdet, och för geografiska beteckningar varans kvalitet, renommé eller andra egenskaper och dess samband med det geografiska ursprungsområdet.

Artikel 5 i det föreslagna beslutet skall gälla beslutets ikraftträdande.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om unionens åtgärder efter anslutningen till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungsbeteckningar och geografiska beteckningar

Förslaget är kopplat till det ovan beskrivna förslaget till rådets beslut. Syftet med förslaget är att säkerställa den rättsliga ramen så att unionen effektivt kan delta i WIPO:s Lissabonunion efter att Europeiska unionen blivit part i Genèveakten.

I *artikel 9* i Genèveakten sägs att varje avtalsslutande part ska skydda registrerade ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar inom sitt territorium, i sitt rättssystem och sin rättspraxis och på aktens villkor med förbehåll för eventuella avslag, avstående, ogiltigförklaranden eller annulleringar som kan få verkan på dess territorium. Enligt artikel 6.5 a i Genèveakten ska en registrerad ursprungs-beteckning eller geografisk beteckning i alla avtalsslutande parter som inte vägrat skydd enligt artikel 15 eller till den internationella byrån vid Världsförbundet för den intellektuella äganderätten anmält beviljat skydd enligt artikel 18 vara skyddad från och med dagen för internationell registrering. Enligt regel 9.1 b i de gemensamma föreskrifterna enligt Lissabonöverenskommelsen och Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen, nedan 'de gemensamma föreskrifterna' ska avslag anmälas inom ett år från mottagandet av anmälan av en internationell registrering enligt artikel 6.4. I sådana fall, som avses i artikel 29.4 får tidsfristen förlängas med ytterligare ett år.

Därför bör unionen sedan den blivit part i Genèveakten lägga fram en förteckning över unionens geografiska beteckningar från unionens register över geografiska beteckningar (enligt överenskommelse med EU:s medlemsstater) för skydd enligt Lissabonsystemet. Förteckningen bör upprättas i nära samråd med medlemsstaterna, enligt etablerad praxis och metoder som används för några av de bilaterala internationella avtal om geografiska beteckningar som EU har ingått (med hänsyn tagen till produktionsvärde och exportvärde, skydd enligt andra överenskommelser, pågående eller potentiellt missbruk i de berörda tredjeländerna samt balans mellan medlemsstaterna), med beaktande av täckningen på de geografiska beteckningar som är registrerade av tredjeländer som är parter i Lissabonsystemet. Efter unionens anslutning till Lissabonunionen ska ansökningar om internationell registrering av fler geografiska beteckningar som är skyddade och registrerade i unionen kunna lämnas på initiativ av kommissionen eller på begäran av en medlemsstat eller en berörd producentgrupp.

Lämpliga förfaranden för kommissionens bedömning av ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar registrerade i det internationella registret från avtalsslutande parter som är tredjeländer och för invändningsförfarandet bör införas, med hänsyn till Genèveaktens särdrag.

Unionens verkställighet av ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar registrerade i det internationella registret från avtalsslutande parter som är tredjeländer ska ske i enlighet med kapitel III i Genèveakten.

Enligt *artikel 14* i Genèveakten ska varje avtalsslutande part tillhandahålla effektiva rättsmedel för skydd av registrerade ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar och se till att rättsliga förfaranden för att skydda dem kan väckas av en myndighet eller av någon berörd part, oavsett om det rör sig om en fysisk person eller en juridisk person och oavsett om de är offentliga eller privata, beroende på rättsordning och praxis. Samexistens mellan äldre varumärken och ursprungs-beteckningar eller geografiska beteckningar som är registrerade i det internationella registret och som beviljats skydd eller används i unionen bör vara möjlig om villkoren i artikel 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 är uppfyllda i tillämpliga delar.

Enligt *artikel 1* i den föreslagna förordningen skulle i förordningen fastställas bestämmelser som gäller genomförandet av unionens rättigheter och skyldigheter efter anslutningen till Genèveakten.

Artikel 2 i den föreslagna förordningen gäller internationell registrering av geografiska beteckningar som gäller i EU i samband med anslutningen till Genèveakten. Enligt första stycket ska kommissionen till den internationella byrån vid Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten ge in ansökningar om internationell registrering av geografiska beteckningar som är skyddade och registrerade enligt unionsrätten och avser produkter med ursprung i unionen i enlighet med artikel 5.1 och 5.2 i Genèveakten. Enligt andra stycket antar kommissionen en genomförandeakt om fastställande av förteckningen över de geografiska beteckningar som avses i första stycket i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2. I tredje stycket nämns vad kommissionen särskilt ska beakta vid fastställandet av den förteckning som avses i andra stycket. Sådana är till exempel den geografiska beteckningens produktions- och exportvärde.

I *artikel 3* i den föreslagna förordningen behandlas senare internationella registreringar av unionens geografiska beteckningar. Enligt första stycket får kommissionen efter unionens anslutning till Genèveakten på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat eller av en berörd grupp producenter eller av en enskild producent som använder en geografisk beteckning som är skyddad och registrerad i unionen anta genomförandeakter för att till den internationella byrån ge in en ansökan om internationell registrering av en geografisk beteckning som är skyddad och registrerad enligt unionsrätten och avser en produkt med ursprung i unionen. Enligt artikelns andra stycke ska kommissionen vid bedömning av huruvida en ansökan om internationell registrering bör ges in ta hänsyn till kriterierna i artikel 2.3. Genomförandeakterna antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2.

Artikel 4 i den föreslagna förordningen gäller bedömningen av geografiska beteckningar i det internationella registret från tredjeländer. Enligt artikelns första stycke bedömer kommissionen sådana offentliggöranden som anmäls av den internationella byrån och som gäller geografiska beteckningar i det internationella registret för vilka den avtalsslutande ursprungsparten enligt definitionen i artikel 1 xv i Genèveakten inte är en medlemsstat för att avgöra huruvida den innehåller de obligatoriska uppgifter som anges i de gemensamma föreskrifterna och de uppgifter om kvalitet, renommé eller egenskaper som anges i föreskrifterna samt bedöma huruvida offentliggörandet avser en produkt för vilken skydd av geografisk beteckning för närvarande ges inom unionen. Fristen för en sådan bedömning får inte överstiga fyra månader och ska inte omfatta någon bedömning av andra särskilda unionsbestämmelser om utsläppande av produkter på marknaden, särskilt beträffande sanitära och fytosanitära normer, handelsnormer och livsmedelsmärkning.

Artikelns andra stycke säger att när kommissionen på grundval av bedömningen enligt punkt 1 anser att villkoren i den punkten vid första påseendet är uppfyllda, ska den offentliggöra den geografiska beteckningen som föreslås få skydd inom unionen tillsammans med produkttyp och ursprungsland i Europeiska unionens officiella tidning, C-serien.

Artikelns tredje stycke säger att när kommissionen på grundval av bedömningen enligt punkt 1 anser att villkoren i den punkten inte är uppfyllda, ska kommissionen fatta ett beslut om att vägra skydd av den geografiska beteckningen genom en genomförandeakt som antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2. När det gäller geografiska beteckningar som avser produkter som inte omfattas av behörigheten för de kommittéer som anges i artikel 13.1 ska beslutet antas av kommissionen utan tillämpning av det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2. I enlighet med artikel 15.1 i Genèveakten ska kommissionen underätta den internationella byrån om avslag på verkan av en internationell registrering på unionens territorium, inom ett år från mottagandet av anmälan av en internationell registrering i enlighet med artikel 6.4 i Genèveakten.

Artikel 5 i den föreslagna förordningen gäller invändningsförfarandet för geografiska beteckningar i det internationella registret från tredjeländer. Enligt första stycket får myndigheterna i en medlemsstat eller i ett annat tredjeland än den avtalsslutande ursprungsparten, eller en fysisk eller juridisk person med legitimt intresse som är etablerad i unionen eller i ett annat tredjeland än den avtalsslutande ursprungsparten, inom två månader från dagen för offentliggörandet av namnet på den geografiska beteckningen i *Europeiska unionens officiella tidning* enligt artikel 4.2 lämna in en invändning till kommissionen på något av unionens officiella språk. I artikelns andra stycke nämns påståenden som invändningen ska innehålla för att kunna godtas. Enligt stycket kan ett sådant påstående till exempel vara att den geografiska beteckningen i det internationella registret skulle utgöra ett intrång i en äldre varumärkesrätt eller att den geografiska beteckningen i det internationella registret avser en produkt för vilken skydd av geografiska beteckningar för närvarande inte tillhandahålls inom unionen. Eftersom det i EU för närvarande inte föreskrivs någonting om skydd av geografiska beteckningar på produkter som inte är jordbruksprodukter, kunde ett påstående sålunda göras utgående från det att ett tredjelands geografiska beteckning skulle gälla en geografisk beteckning på en icke-jordbruksprodukt. Invändningen kan dessutom tas upp till sakprövning endast, om den lämnats in inom den frist som nämnts i stycke 1. Enligt artikelns tredje stycke bedömer kommissionen de i stycke 2 nämnda invändningsgrunderna med avseende på unionens territorium eller en del därav.

Artikel 6 i den föreslagna förordningen gäller beslut om skydd i unionen av geografiska beteckningar i det internationella registret från tredjeländer. Artikelns första stycke säger att om kommissionen inte får in någon invändning eller om invändningen inte kan tas upp till sakprövning, ska den i förekommande fall avvisa invändningar som inte kan tas upp till sakprövning och fatta beslut om att bevilja skydd av den geografiska beteckningen genom en genomförandeakt som antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2. Artikelns andra stycke beskriver förfarandet som tillämpas på en sådan invändning, som kan tas upp till sakprövning. Artikelns tredje stycke säger vad som ska ingå i ett beslut om beviljande av skydd för en geografisk beteckning såsom det beviljade skyddets omfattning. Artikelns fjärde stycke säger att kommissionen ska underrätta den internationella byrån om avslag på verkan av en internationell registrering på unionens territorium, inom ett år från mottagandet av anmälan av en internationell registrering i enlighet med artikel 6.4 i Genèveakten.

Artikel 7 i den föreslagna förordningen gäller användningen av geografiska beteckningar. Enligt artikelns första stycke ska genomförandeakter som antagits av kommissionen på grundval av artikel 6 gälla utan att det påverkar tillämpningen av andra särskilda unionsbestämmelser om utsläppande av produkter på marknaden, särskilt beträffande den samlade marknadsordningen inom jordbruket, sanitära och fytosanitära normer och livsmedelsmärkning. Kommissionen informerar den internationella byrån om dessa villkor för användning vid tidpunkten för anslutningen. I artikelns andra stycke sägs att om inte annat följer av punkt 1 får geografiska beteckningar som är skyddade enligt denna förordning användas av alla som saluför en produkt i enlighet med den internationella registreringen.

Artikel 8 i den föreslagna förordningen gäller annullering av geografiska beteckningar i det internationella registret från tredjeländer. Där beskrivs situationer då kommissionen på eget initiativ eller på vederbörligen motiverad begäran av en medlemsstat, ett tredjeland eller en fysisk eller juridisk person som har ett legitimt intresse, får anta genomförandeakter om annullering av skyddet i unionen av en geografisk beteckning i det internationella registret. En sådan situation föreligger till exempel då den geografiska beteckningen inte längre är skyddad i tredjelandet som utgör ursprungslandet eller då den geografiska beteckningen inte längre är registrerad i det internationella registret. Enligt artikelns andra stycke antas de genomförandeakter som avses i första stycket i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13.2. Enligt artikelns tredje stycke ska kommissionen utan dröjsmål meddela den internationella by-

rån om ogiltigförklaring av verkan på unionens territorium av den internationella registreringen av den geografiska beteckning som annullerats i enlighet med första stycket.

Artikel 9 i den föreslagna förordningen gäller förhållandet till varumärken. Enligt artikelns första stycke ska skyddet av en geografisk beteckning inte påverka giltigheten av ett äldre varumärke som sökts eller registrerats i god tro eller förvärvats genom användning i god tro på unionens territorium. Enligt artikelns andra stycke ska en geografisk beteckning som är registrerad i det internationella registret inte skyddas på unionens territorium om skyddet av den geografiska beteckningen på unionens territorium, med hänsyn till ett varumärkes anseende och renommé och den tid som det har använts, sannolikt skulle vilseleda konsumenterna om produktens rätta identitet. Enligt artikelns tredje stycke får, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, ett äldre varumärke som sökts eller registrerats i god tro på unionens territorium eller som förvärvats genom användning i god tro och vars användning skulle strida mot skyddet av en geografisk beteckning fortsätta att användas och förnyas för den berörda produkten trots skyddet av den geografiska beteckningen, förutsatt att det inte finns skäl att ogiltigförklara eller upphäva varumärkesregistreringen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1001. I så fall ska användningen av den geografiska beteckningen vara tillåten samtidigt med det berörda varumärket.

Artikel 10 i den föreslagna förordningen gäller skydd under en övergångsperiod. Enligt artikelns första stycke får de medlemsstater som var medlemmar i den särskilda unionen före unionens anslutning till Genèveakten ge skydd till ett tredjeland som är part i 1958 års Lissabonöverenskommelse eller i överenskommelsen i dess lydelse efter revisionen i Stockholm den 14 juli 1967, ändrad den 28 september 1979, genom ett nationellt skyddssystem med verkan från den dag då unionen blir avtalsslutande part i Genèveakten vad gäller geografiska beteckningar som är registrerade den dagen inom den särskilda unionen eller med verkan från den dag då den internationella registreringen i det internationella registret av den geografiska beteckningen anmäldes till medlemsstaten av kommissionen. Sådana nationella skyddssystem upphör att gälla antingen den dag då beslutet om skydd enligt denna förordning fattas eller den dag då verkan av en internationell registrering löper ut.

Artikelns andra stycke säger att om ett tredjelandsnamn inte är registrerat enligt denna förordning, ska den berörda medlemsstaten bära hela ansvaret för följderna av ett sådant nationellt skyddssystem. Enligt artikelns tredje stycke ska åtgärder som medlemsstaterna vidtar med stöd av punkt 1 endast ha verkan nationellt och de får inte påverka handeln inom unionen eller den internationella handeln.

Enligt *artikel 11* i den föreslagna förordningen ska avgifter för att inge en ansökan till den internationella byrån om internationell registrering av en geografisk beteckning i det internationella registret och för att tillhandahålla utdrag, intyg eller annan information om innehållet i detta register belasta den medlemsstat där den geografiska beteckningen har sitt ursprung. Detta påverkar inte tillämpningen av eventuella beslut av medlemsstaten om att ansöka om återbetalning av de belopp som avses i första stycket från den grupp av producenter eller den enskilda producent som använder den geografiska beteckning för vilken en internationell registrering söks.

Artikel 12 i den föreslagna förordningen gäller särskilt ekonomiskt bidrag. Enligt den får unionen, i det fall att inkomsterna från den särskilda unionen ska beräknas i enlighet med artikel 24.2 v i Genèveakten, lämna ett särskilt bidrag enligt de tillgängliga resurserna för detta ändamål i unionens årliga budget.

Artikel 13 i den föreslagna förordningen gäller ett kommittéförfarande. I artikelns första stycke beskrivs de produkter i fråga om vilka kommissionen ska biträdas av de kommittéer

som avses i förordning (EU) nr 182/2011. Enligt artikelns andra stycke ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas när det hänvisas till denna punkt.

Artikel 14 i den föreslagna förordningen gäller förordningens ikraftträdande. Enligt den träder den föreslagna förordningen i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Den är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

3 Behörighetsgrund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Förslaget till rådets beslut grundar sig på fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och särskilt artiklarna 207 och 218.6 a i fördraget. Förslaget till förordning grundar sig på fördraget om Europeiska unionen och särskilt artikel 207 i fördraget.

I förslagen konstateras att unionen har exklusiv behörighet för Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen. Enligt förslaget framgår det av EU-domstolens dom av den 25 oktober 2017 i mål C-389/15, kommissionen mot rådet, där det fastställdes att den reviderade Lissabonöverenskommelsen, dvs. Genèveakten, i allt väsentligt är avsedd att underlätta och styra handeln mellan EU och omvärlden, att den således har direkt och omedelbar inverkan på denna handel och att förhandlingarna om den således omfattas av den exklusiva behörighet som artikel 3.1 i EUF-fördraget ger Europeiska unionen inom den gemensamma handelspolitiken, enligt artikel 207.1 i EUF-fördraget.

I förslaget konstateras att enligt artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) gäller inte subsidiaritetsprincipen på de områden där EU har exklusiv befogenhet.

Enligt statsrådets uppfattning godkänns förslagen med kvalificerad majoritet med stöd av 207.4 i EUF. Ett ingående av avtalet förutsätter Europaparlamentets godkännande enligt 218.6 a EUF.

Statsrådet anser att förslagets rättsliga grund bör anses vara korrekt. Med stöd av texten i förslagen och motiveringarna som där framförts anser statsrådet också att förslaget överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Förslagets konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Finland har inte något eget system för skydd av geografiska beteckningar, utan skyddet bygger på EU-författningar. De finska geografiska beteckningarna som registrerats i EU:s register över geografiska beteckningar är för närvarande endast nio till antalet och sju av dem gäller beteckningar på jordbruksprodukter eller livsmedel och två beteckningar på destillerade alkohol drycker. För dessa märken kunde en anslutning av EU till Genèveakten vara positivt, om dessa märken i och med anslutningen skulle beviljas skydd i Lissabonsystemet. De kunde göra märkena i fråga bättre kända internationellt och göra det möjligt att få ett snabbt och omfattande skydd på obegränsad tid i alla nuvarande och framtida parter i Genèveakten. Att EU ansluter sig till Genèveakten kunde vara positivt också med tanke på eventuella framtida geografiska beteckningar med ursprung i Finland. Eftersom antalet geografiska beteckningar med ursprung i Finland är litet, är de ekonomiska fördelarna som kan uppnås av att EU ansluter sig till Genèveakten ändå inte stora.

I förslaget till förordning föreslås att det om internationell registrering skulle ansökas endast för en begränsad lista över EU:s geografiska beteckningar. Till listan skulle EU:s geografiska

beteckningar väljas bl.a. utgående från deras kommersiella värde. Det kunde sålunda ändå hända att av de finska geografiska beteckningarna endast kommersiellt viktiga 'Suomalainen vodka/Vodka of Finland' skulle komma med på listan och så få skydd via internationell registrering.

Att EU ansluter sig till Genèveakten kunde i någon mån försvaga systemet för skydd av varumärken, eftersom en större mängd olika länders geografiska beteckningar i EU framöver kunde vara skyddade via Genèveakten. Denna försvagande inverkan kunde vara större, om även ickegeografiska beteckningar i EU skulle bli skyddade via Genèveakten.

4.2 Kommissionens konsekvensbedömning

I förslagen konstateras att i det i kraven för en bättre lagstiftning avseende förslagen inte ingår någon konsekvensbedömning, genomförandeplan eller något offentligt samråd.

Färdplanen om EU:s anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen om ursprungs-beteckningar och geografiska beteckningar offentliggjordes den 21 december 2017, och de berörda parterna kunde lämna synpunkter fram till den 18 januari 2018. Åtta synpunkter inkom.

Enligt riktlinjerna för bättre lagstiftning bör en konsekvensanalys utföras endast när det behövs, vilket bedöms från fall till fall. I princip krävs ingen konsekvensbedömning om kommissionen har få eller inga alternativ. Enligt förslaget är fallet så här, eftersom anslutning till Genèveakten inom Lissabonöverenskommelsen är motiverad av unionens exklusiva behörighet på de områden som omfattas av Genèveakten, och eftersom anslutningen dessutom är den logiska slutsatsen efter revisionen av Lissabonsystemet, där EU har deltagit.

5 Nationell behandling av förslaget och behandling av det i EU

Kommissionen offentliggjorde förslagen den 31 juli 2018. Nationellt har saken beretts i tjänsten i arbets- och näringsministeriet i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och utrikesministeriet.

Förslagen har behandlats inom ramen för en arbetsgrupp för industriellt rättsskydd tillsatt av arbets- och näringsministeriet. Utkastet till U-brev har behandlats i ett skriftligt förfarande i beredningssektionen för den inre marknaden 27.9.2018—2.10.2018 och sektionen för jordbruk och livsmedel 28.9.2018—2.10.2018 under statsrådets kommitté för EU-ärenden.

Om förslaget till rådets beslut om att inleda förhandlingar om att granska Lissabonöverenskommelsen har levererats ett E-brev till riksdagen den 23 april 2015 (TEM2015-00127).

6 Ålands självstyrelse

I förslagen ingår inte några frågor som faller under Landskapet Ålands lagstiftningsmakt.

7 Statsrådets standpunkt

Finland är inte en medlem i Lissabonöverenskommelsen och Finland har inte några särintressen i fråga om det huruvida EU ansluter sig till Genèveakten.

Vid bedömning av saken ska beaktas att det för närvarande i EU inte förekommer något skydd av geografiska beteckningar på ickejordbruksprodukter (non-agri GI-skydd). Att EU ansluter sig till Genèveakten får inte betraktas som någon indikation på att ett non-agri GI-skydd borde

införas i EU. Ett eventuellt införande av ett non-agri GI-skydd är en fråga som är separat från anslutningen till Genèveakten och dess inverknings på till exempel varumärkessystemet måste omsorgsfullt bedömas innan ett beslut om att införa skyddet i fråga fattas. Av formuleringen av förordningen som antas i samband med anslutningen till Genèveakten ska tydligt framgå hur man förfarar i fråga om geografiska beteckningar på non-agri produkter från andra länder. Det vore önskvärt att sådana märken inte skulle få skydd i EU ens efter det att EU anslutit sig till Genèveakten.

Finland anser det mycket viktigt att företagen har möjlighet att utnyttja varumärkesskyddet. Det är viktigt att sträva till att anslutningen till Genèveakten inte får en negativ inverkan på varumärkessystemet eller utvecklandet av det.

Att EU ansluter sig till Genèveakten vore fördelaktigt för de skyddade geografiska beteckningar i EU, som skulle registreras internationellt i enlighet med Genèveakten. Det vore önskvärt att sådana geografiska förteckningar med ursprung i Finland, som för närvarande finns införda i EU:s register och vilkas producenter skulle anse sig dra nytta av det internationella systemet, skulle ingå i den lista som EU levererar till Världsförbundet för den intellektuella äganderätten som geografiska beteckningar med ursprung i EU för vilka man skulle ansöka om skydd i enlighet med Genèveakten.

Beaktande EU-domstolens dom C-389/15 och den i förslagen konstaterade EU:s strävan att korrekt utnyttja sin exklusiva behörighet på de områden som Genèveakten omfattar kan Finland godkänna att EU ansluter sig till Genèveakten. Anslutningen till Genèveakten kan öka anseendet hos de geografiska beteckningarna med ursprung i EU internationellt och uppmuntra tredjeländer att ansluta sig till Lissabonsystemet. Att EU ansluter sig till Genèveakten kunde också underlätta handelsavtalsförhandlingarna med de länder som är med i Lissabonsystemet.

Vid underhandling om förslagen till beslut och förordning som gäller anslutningen borde man försöka förtydliga vilken ställning de stater framöver har som redan är med i Lissabonöverenskommelsesystemet. Samtidigt borde bedömas vilka påverkningsmöjligheter EU har i Lissabonunionen och säkras att EU har tillräcklig möjlighet att påverka i omröstningarna.